

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 lei pe an.
C.TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10045.

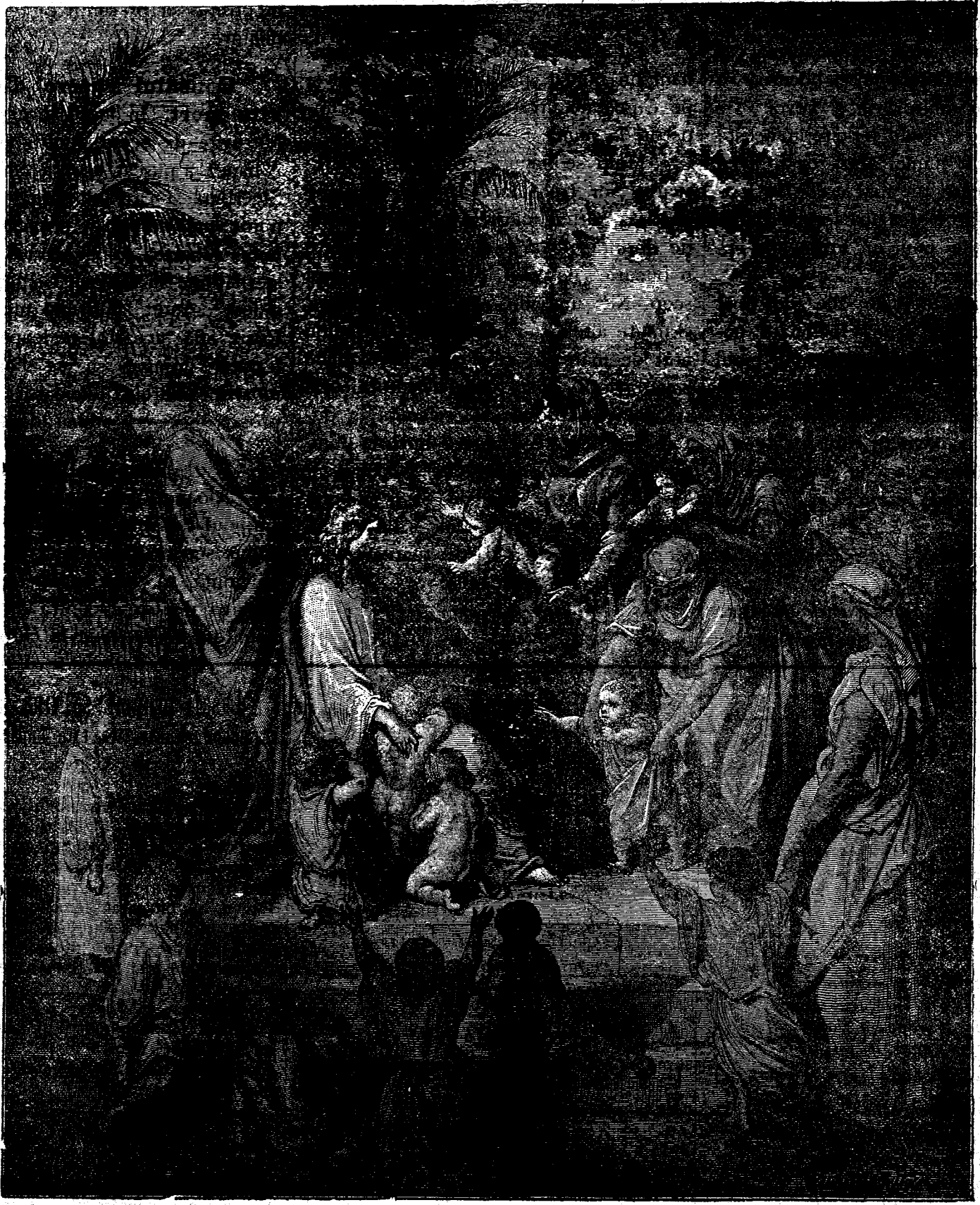
APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri mo.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc în
C.TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr.

F. infear
masu

Lăsați pruncii să vină la mine..

ZIUA ÎNVIERII

Aceasta este ziua, pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'însa.

Nici-odată țeranul nu e mai fericit, ca în sărbătorile Paștilor. Nici-odată nu gustă el mai bine repaosul ce-l are în timpul anului, ca în zilele acestea, căci ele nu sunt numai renașterea naturii, ci sunt și renașterea omului, bogat, sêrac, fericit sau nenorocit. Câte speranțe nu se nasc în aceste zile în sufletul omului: tinerii fac planuri de iubire, de căsătorie; bătrânii, visuri pentru viitorul copiilor sau nepoților lor. Și cu toții nădăjduesc sosirea unui an mai bun, mai mănos, de pe urma căruia să culeagă mai multe bucurii, să scape de mai multe griji și nevoi.

E atâta isvor de fericire în aceste sărbători, încât numai atâta de-ar avea omul acela, care tot mai crede în fericire, și tot i-ar fi deajuns spre a putea duce greutățile unui an întreg de suferințe, de miserie.

Cele patruzeci de zile de post dinaintea Paștilor, sunt închinare pocăinței, pentru-ca să moară în noi omul bătrân și să se nască altul sănătos, voinic și voios, ca într'un fel de înviere, ear' însași ziua învierii este învingerea morții și sfărîmarea iadului. De aceea cu drept cuvânt zice biserica, că: *aceasta este ziua, pe care a făcut-o Domnul, ca să ne bucurăm și să ne veselim într'însa.*

Prin înviere crucea, care altă-dată a fost lemn de rușine, s'a făcut pentru

FOIȚĂ

La Paști.

*Prin pomi e ciripit și cânt
Vezduhu-i plin de-un roșu soare,
Și sălciile 'n albă floare —
E pace 'n cer și pe pământ.
Răsuflul cald al primăverii
Adus-a zilele 'nvierii.*

*Și cât e de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți din vale
Și doi de se 'ntâlnesc în cale
Iși zic: Christos a înviat!
Și rîdea-atâta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare,*

*Și-un vânt de-abia clătănător
Șoptește prin vezduh cuvinte:
— E glasul celor din morminte,
E sgomotul sburării lor!
Și pomii frunțile-și scoboară
Că Duhul sfânt prin aer zboară.*

noi un semn de triumf. Mormântul, în care a zăcut Domnul, și care era socotit ca loc de întristare și umilință, prin înviere a devenit loc de odihnă și de dulce speranță pentru toți creștinii. Învierea Domnului varsă mângâiere nespūsă în inimile noastre, căci prin scularea sa din mormânt, El ne-a arătat, că și trupurile noastre vor învia, se vor scula din stricăciune, spre a lua parte la viața vecinică, la fericirile cele fără de sfârșit din împărăția cerească.

Prin învierea Sa, Christos ne-a adus pace, drept exemplu, ca și noi să o îmbrățoșem și să delăturăm dela noi: ură, invidia, răsbunarea și ori-ce simț de dușmănie.

Cu pace trebuie deci să întimpinăm nu numai pe amicii noștri, ci și pe cei-ce ne urăsc, pe cei-ce sunt împetriți la inimă.

Mulți se bucură pe pământ de fericirea lor trecătoare: unuia îi place onoarea, altuia mărirea, unul e cuprins de dorința de a se îmbogăți și simte o bucurie nespūsă când ajunge acel scop. Nici una însă din aceste bucurii și multe altele, nu poate fi așa de înaltă, atât de măreață, ca-și-care ni-o aduce ziua învierii. Toate sunt nestatornice și trecătoare și desne se schimbă în durere și întristare. Singură bucuria dumnezească este adevărată și vecinică.

Să sărbăm deci cu toții, cu credință și cu dragoste ziua sfântă a învierii, lăsând de-o parte toate nevoile și grijiile lumești, zicând:

Christos a înviat!

*E liniște. Și din altar
Cântarea 'n stihuri repetate
De parte până în văi străbate —
Și clopotele cântă rar:
Ah! Doamne! Să le-auzi din vale
Cum rîd a drag și plâng a jale!*

*Biserica, pe deal mai sus,
E plină astăzi de lumină,
Că 'ntreaga lume este plină
De-acelaș gând, din cer adus:
In fața noastră ne e soartea
Și viața este tot, nu moartea.*

*Pe deal se sue 'n cetișor
Neveste tinere și fete,
Bătrâni cu iarna vieții 'n plete;
Și 'n cet, în urma tuturor
Vezi șovăind câte-o bătrână
Cu micul ei nepot de mână...*

G. Coșbuc.

DIN LUME

Ministrul președinte Széll la Viena. »Kel. Ert« confirmă știrea, că Széll va merge îndată după sărbători la Viena. Széll va face raport M. Sale despre situațiune, încă înainte de a se întruni dieta.

Serviciul militar de doi ani. Mai multe ziare liberale susțin, că ministrul Fejérváry a fost la Viena ca să pregătească proiectele în cauza serviciului militar bienal. Cercurile competente afirmă, că ministrul Fejérváry încă înainte de terminul statorit va fi în poziție să prezente dietei proiectele militare.

Consulul rusesc din Mitrovița mort. În lupta înverșunată dela Mitrovița de acum două săptămâni, un Albanez a pușcat asupra consulului rus Șterbina și l'a rănit greu. Consulul a murit mai târziu în urma rănilor primite. Moartea lui a produs mare consternațiune în Rusia. Ucigașul Ibrahim a fost osândit la 15 ani muncă silnică. Rușii află această pedeapsă de prea ușoară, impune să se condamne la moarte. Ziarele oficioase austriace aprobă cererea ambasadorului rusesc.

Din Balcani.

Albanezii mohamedani, cari sunt sprijinul cel mai puternic al Turciei, au trimis scrisori Sultarului, prin care îl amenință, că dacă nu încetează cu trimiterea de trupe contra lor și nu le admite cererile, trec la catolicism.

Lăsați pruncii să vină la mine,
că unora ca acestora este împărăția cerurilor.
(Vezi ilustrațiunea).

Acestea sunt cuvintele cari le-a rostit Dl Christos când s'a dus din Galileea în Iudeea, la a cărei hotără l'au întimpinat o mulțime de femei cu copilașii lor, rugându-l să-i binecuvinteze. Ucenicii Lui, cari îl însoțeau, au înfruntat femeile pentru îndrăzneala lor de a se apropia de Christos cu copii, El însă întorcându-se către ei, rostii cuvintele de mai sus și întinzând mâinile către micii copilași, cari grăbeau spre El, i-a binecuvântat. Aceasta s'a întâmplat pe timpul când făcea minuni prin învierea oamenilor din morți, cum a fost d. e. a unei fete tinere și a lui Lazar, fratele Martei și al Mariei.

DISTRACȚIE

Un suplinitor dela judecătoria ținea într-o zi locul judecătorului de instrucție. Așteptând să vie vionovații chemați pentru a

Sosesc știri, că ciocniri noue s'au întemplat între bande și armata turcă.

La Eseret banda lui Sarafoff a cauzat pierderi mari armatei; deasemenea și banda lui Bacaloff, care s'a ciocnit la Petriș cu un detașament turc.

Să dă ca sigură știrea, că Sarafoff să află la Bitolia rănit.

Turburări în Armenia. La neliniștea din Albania și Macedonia se adaugă turburările din Asia-mică. E vorba de o nouă explozie de fanatism, care ar arunca încă odată pe Curzi asupra Armenilor. Circulă șvonul, în vialele armenesti, despre măceluri proiectate pentru primăvară.

Revoltele din Madrid. Se depează următoarele: Revoltele din ultimele două zile au fost teribile. La palatul prefecturii și la palatele ministerelor, toate geamurile au fost sparte cu pietri. Trăsura guvernatorului a fost zdrobită. Enorma mulțime de tumultanți era înarmată cu puști de vânătoare, cu revolve, pumnale și ciocane. De pe coperișuri și din balcoane se aruncau asupra poliștilor uleiuri ferbinte și apă clocotitoare. Morții și răniții au fost stâlciți în picioare de mulțimea care fugea, scoțând strigăte revoluționare. Aproape toți stâlpii felinarelor au fost dați jos. Resvrățiții au uns cu săpun pietrele stradelor pentru-ca să alunecă caii cavaleriei.

Conspirație contra Regelui Alexandru. Din Belgrad sosește știrea senzațională, că s'ar fi descoperit o conjurație contra vieții regelui Alexandru. Poliția a deținut până-acum cincizeci de membri ai conjurației. În capitala

fi ascultați, între mai mulți alții intră și un nevinovat. Indată-ce-l vede junele judecător, îl întreabă:

— Cum te cheamă?

— Ion.

— De câți ani ești?

— De 29.

— Ești însurat?

— Da.

— Unde locuiești?

— Aici în târg.

— Pune mâna pe cruce și zi după mine:

»Jur în numele lui Dumnezeu, că voi spune drept, fără ură, fără părtinire... Așa să-mi ajute Dumnezeu! Acuma, spune ce știi.

— Ce să știu, cuconășule! M'a trimis cuconița, stăpână-mea, să vă poftesc la masă diseară. Da, a zis că să poștiți negreșit, că altcum se supără...

*

Răsunare... Unui curios fel de răsunare a fost supusă zilele acestea o contesă bogată din Paris.

Oare-cine și-a făcut biletele de vizită

Sârbiei domnește o agitație mare și o panică fără seamăn.

Turburări în Sârbia. La turburările studențești recente, s'au produs manifestări violente, nu numai în contra primului ministru Țimțar Marcovici, dar și în contra Regelui și a Reginei Draga. Numărul morților și răniților pare a fi mai mare decât se spune în raporturile oficiale. Ziarele, care au făcut dări de seamă, au fost confiscate. Mișcarea populară în contra revisurii constituției crește. Atitudinea Austro-Ungariei este neutrală, ceea-ce mulțumește cercurile politice sârbești. Până acum nu au fost alte turburări populare.

Concurs.

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român publică concurs pentru „Dicționarul toponomastic-geografic al unui comitat locuit de Români” în Ungaria și Transilvania.

Premiul lucrării va fi 500 coroane.

Lucrările vor trebui prezentate până la 1 Martie 1904 la adresa presidiului Asociațiunii.

Secțiunea istorică va censura lucrările intrate și în privința premiării va face propunere ședinței plenare a secțiunilor, care va decide în merit. Premiul nu se poate divisa, ci trebuie dat întreg lucrării celei mai bune, dar Asociațiunea poate intra la învoială cu autorii lucrărilor nepremiate pentru tipărirea lor. Opuștă premiată se va tipări pe spesele Asociațiunii în 500 exemplare, din care 100 se vor da în posesiunea autorului. Opuștă tipărită se va pune în vânzare cu preț potrivit. Secțiunea istorică este însă îndreptățită, ca după trebuință să dispună tipărirea lucrărilor primite și numai în „Transilvania”, organul

pe numele contesei și le trimitea apoi în fel și fel de prăvălii sau pe la oameni de afaceri, poftindu-i la contesă pentru a face împreună oare-cari tocmești, târguși. Fără să se chemați veniau punctuos pe când »Măria-Sa Doamna« îi chema. Și, lucru naibii, erau astfel de oameni, cari unei contese îi sunt foarte neplăcuți, să stea cu ei de vorbă.

Intr'o zi i-au venit pe cap nu mai puțin ca 11 cofetari, doar' capătă să coacă ceva pașteturi mari pe seama Doamnei; a doua zi 11 doice, doar' le dă în grije vre-un mititel; apoi împrumutători de trăsuri, servitori de scalde, profesori de muzică și servitori, zeci peste zeci. În urmă începuseră a o năvăli advocați, grăbind a i-se pune la dispoziție pentru ceva procese ce poate are Doamna de pornit, servitori de tot felul apoi medicii intrând foarte serioși și îngrijați, că doar' e bolnavă Doamna, etc.

La urmă i-s'a părut Doamnei prea groasă gluma asta și s'a plâns la poliție, cerându-i scut contra acestei tulburări a păcii

oficial al Asociațiunii. Numele autorului se se alătură în plicuri sigilate. Plicul cu numele autorului premiat se va desface după decizia în merit al ședinței plenare a secțiunilor.

Dicționarul de sub întrebare trebuie să conțină toate orașele, satele și catunele comitatului respectiv și la fie-care oraș, sat ori cătun trebuie să se aducă următoarele date:

1. Numele românesc al comunei [oraș, cătun]. Cum îi zic alte neamuri locuitoare în comună? Numele oficială. Ce nume a avut eventual în vechime? Ce legende ori tradițiuni sunt asupra numelui românesc al comunei? Descrierea geografică a comunei pe scurt.

2. Numele apelor, insulelor, munților dealurilor și — încât ar fi de interes — se înșire și, coastele munților și ale dealurilor, pădurile, poienele, livezile, văile dintre munți și dealuri, cumpenele de ape, drumurile, potecile, crăcurile de dealuri și numele deosebitelor părți din hotarul comunei. Descrierea geografică a tuturor acestor localități.

3. Locuri istorice. Tradițiunea și legendele despre ele.

4. Locuitorii români ai comunei după numărul, confesiunea și ocupațiunea lor.

5. Instituțiunile culturale românești (biserici, școli, societăți, asociații.)

6. Câtă proprietate de pământ se află în posesiunea Românilor (jugere catastrale).

Datele cuprinse în punctele 4—6 se vor expune lângă numele comunei respective arătându-se totodată poziția oficială a comunei [oraș municipal, oraș cu magistrat regulat, comună mare, comună mică.] precum și cercul pretorial, de care se ține comuna.

Numirile localităților adunate în chipul acesta se vor așeza și se vor scrie în ordine alfabetică.

Din ședința Comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 5 Februarie 1903.

sale. Poliția înzadar ar fi cercat să afle pe vinovat. El punea »invităriile« la postă și oamenii veniau ca pe drot! A pus însă la poarta casei contesei păzitori, cari la câți mai veniau, le spuneau ce e păcărâna și-i îndreptau napoi acasă.

Altfel nu mai aveau sfârșit.

*

Un mitropolit, șezând la prânz cu călugării lui, vede că lipsia ceva de la masă, și strigă către chelar:

— Gherontie!

— Porunciți, Inalt Prea Sfințite.

— Vin la masă!

— Sărut mâinile, Inalt Prea Sfințite.

— Vin la masă, Gherontie!

— Ospetați sănătoși, Inalt Prea Sfințite.

— Oh! Gherontie, vin că mor.

— Sărut mâinile, Inalt Prea Sfințite!

Ospetați sănătoși, că noi avem masă mai pe urmă, cu ceata noastră.

Un călugăr atunci zice chelarului:

— Adu vin la masă, nemernicule! nu înțelegi?

PENTRU MESERIAȘI

Pentru ferari. Pilele de pilit ferul sunt de multe ori atât de tocite, încât e imposibil a le mai folosi. Este însă o pilă, care ar mai putea mult servi, dacă s'ar ascuți, căci este grosă, lată și costă în același timp scump. În ateliere ascuțirea lor este o economie. În general o pilă pentru a fi ascuțită trebuie spălată mai întâi cu apă caldă, în care s'a pus potasă. Frecată pila cu o perie aspră cu această apă, în urmă se șterge, ca să fie foarte uscată. Pila bine uscată se pune câte-va secunde în o baie de acid e-iric concentrat. Aceste secunde trecute, pila este scoasă și se șterge cu multă luare aminte în modul următor: Se întinde bine pe o scândurică de lemn o pânză, și dânsa astfel întinsă se pune pe pilă, atunci vom observa că acidul nitric ce este pe virful dinților pilei se va lua pe pânză, ear' cel-ce este în tăeturile ei va rămănea. Acest rămas va mânca ferul în acele tăeturi, prin urmare lărgindu-le vom avea pila refăcută. O lăsăm astfel o oră cu acidul în ea, după aceea o spălăm cu apă multă. Dacă vedem că nu am izbutit, reîncepem și a doua oară. Când pilele nu sunt prea usate, procedăm mai simplu, căci le punem să șază o jumătate de oră în o baie ferbinte de apă cu sodă sau potasă, pe urmă bine șterse cu peria le punem în o altă baie compusă din 100 părți apă, 80 părți acid nitric și 40 acid sulfuric (vitriol). Pe urmă le spălăm cu apă curată și le uscăm.

PENTRU ECONOMI

Ce soi de cucuruz și când să sămănam?

Hrana principală a săteanului nostru este cucuruzul (porumbul). De aceea o recoltă rea de cucuruz este pentru el o lovitură grea. O recoltă bună sau rea depinde însă în mare parte și dela cultivator, un adevăr, de care nu poartă toți socoteala. Și rău fac. Păcătuiesc mulți în lucrul principal, care asigură o bună reușită, adică la alegerea seminței și la lucrările sămănatului. Și aci, ca la toate plantele noastre zicala: »precum vei sămăna, așa vei și recolta«, se adevărește mai mult.

Nu este acuma timpul de a vorbi despre lucrările cu pregătirea pământului pentru a primi sămânța. Vom vorbi numai ceva despre sămânță și sămănat.

Poporul nostru locuiește în cea mai mare parte regiuni muntoase, care sunt mai friguroase ca prin șes. Este natural, că sămănatul cucuruzului trebuie să se facă mai târziu și nici nu are timp mult ca să se desvoalte, căci iarna se ivește mai de grabă ca pe alocurea. Mai știm și aceea, că cucuruzul, care crește mare, înalt și face stiuțeli mari cu boabe mari, acestuia îi trebuie mai mult timp pentru creșterea și coacerea lui; pe când cel mărunt se desvoaltă mai repede, așa că deosebirea între coacerea unuia și

celuilalt de multe ori este mai și bine de o lună. Eată foloasele ce ne prezintă cucuruzul timpuriu: pe lângă că îi trebuie mai puțin timp pentru coacerea lui, el nu se face așa mare în cotor, prin urmare îl putem sămăna mai des, așa că recolta va fi cel puțin tot aceea ca și la cucuruzul mare, cu deosebire că cel mărunt va fi mai greu, ceea-ce este în folosul agricultorului. Cu cucuruzul timpuriu nu suntem expuși a-l strânge de pe câmp încă ne-copt, care mai târziu mucezește, se strică, de nici porcii nu-l mai mănâncă, ear oamenii săraci: da. De aci apoi boalele multe la ei și mai ales pelagra, care duce pe om la perire. Vom părăsi, așadar, prin ținuturi mai reci sămănatul cucuruzului mare, târziu și vom alege numai soiuri mărunte, timpurii. Avem și noi în țară astfel de soiuri cunoscute sub numele de Cincantin și Pignoletto și cu deosebire cel numit: secușc. Deosebit de acestea mai sunt o mulțime de alte soiuri numite după ținuturile în care se cultivă

Totdeauna sămânțele cele mai bine dezvoltate dau și plantele cele mai sănătoase și mai puternice, prin urmare și roade mai bune. Vom lua pentru sămănat numai boabele dela basa (rădăcina) și mijlocul stiuțelului, ear' nici de cum cele dela virf, fiindcă acestea sunt de regulă mici și necoapte cum se cade.

De mare însemnătate este timpul, când sămănam cucuruzul. Toți agricultorii știu, că, dacă cucuruzul este deja răsărit și îl ajunge un ger, el pere. Tocmai teama de ger este cauza, că cei mai mulți cultivători întârzie cu sămănatul, până-ce nu le mai este teamă de vre-un îngheț întârziat. Aceasta nu este bine. Căci de multe ori, dacă nu aproape în fiecare an, perdem un timp prețios de primăvară favorabilă, — un timp, care nu-l mai putem înlocui. De aceea totdeauna se ne fie regulă generală să sămănam cât se poate de timpuriu. Punem cazul, că într'adevăr ne-a stricat înghețul sămănatul, vom sămăna a doua-oară, fiind împmăcați, că ne am făcut datoria către noi înșine, căutând să ne asigurăm o recoltă timpurie și bună.

Medicul casei.

Urdinarea și vărsăturile.

Urdinarea [trapetul] și vărsăturile provin de obicei din mănecarea laomă de mănecări grele, coclite, rău gătite, stricate, de poame (fructe) necoapte și de alte lucruri crude, fără putere hrănitore, precum și din beurtură nemăsurată. Mai ales copii mici se bolnăvesc de urdinare și vărsături din mănecarea de fructe, de bucate grele de post și de alte lucruri nepotrivite cu vârsta lor. Tot astfel se îmbolnăvesc copii înțercați prea repede, fără ca să fi fost cu încetul deprinși cu mănecarea de mănecări ușoare, sau care după înțercare sunt îndată hrăniți cu bucate grele pentru stomacul lor, în loc de lapte, supă, ouă ferte moi, puțină mămăligă sau pâne etc. Leacul cel mai bun în contra vărsăturilor și

urdinării, în lipsă de medic, este pentru oameniia mari nemănecarea, pentru copii mănecarea numai de lucruri foarte ușoare, ca lapte și supă de carne. Dacă un copil se screme, se opinteste și nu scoate afară decât câteva picături de mucii sau de mistueală amestecată cu sânge, atunci, până-când vine medicul, îi dăm odată pe zi câte o linguriță de ulei de ricină (dela apotecă), până-ce nu va mai eși cu sânge. Câte odată se îmbolnăvește un copil de urdinare, când mama care-l alăptează n'are destul lapte; când ea este însărcinată, atunci ea trebuie se înțerce copilul.

Pentru femei.

Drob (gușită).

Se iau plămâni, inima și ficatul mielului, se ferb în apă și după-ce vor fi bine ferte, se toacă cât se poate de mărunt, amestecând în tocătură 3—5 ouă, mult mărar și foae de pătrîngel tocate, puțină ceapă tocată foarte mărunt, sare și piper. Apoi se ia prapurul mielului și se umple cu acea tocătură, cosând prapurul jur-împrejur, ca să nu cază tocătura. După-ce s'a făcut din el un fel de perinuță se prăjește bine în unt sau unsoare de porc și se servește cald la masă.

Invătători din pășaniile altora.

Minciuna pedepsită.

Doi tineri cărauși trecând cu carțele unul pe lângă altul, din nebăgare de samă au acătat carțele, din care causă au ajuns la ceartă, și din ceartă la bătaie. Și se întâmplase, că tocmai atunci trecea pe acolo un polițist, care îi luă și-i duse la casa primăriei. Aci fiind întrebați de nume și de ocupațiune, unul spuse că îl chiamă așa și așa și e servitor la cutare domn. Dela celalalt nu putură scoate nici un cuvânt, căci se făcea surd și nu răspundea nimic, ci dădea din umeri. În acel moment intră pe ușe doi bătrâni. Primarul se uită la ei și-i întrebă:

— Cine sunteți?

— Suntem, mă rog, părinții acestor tineri; am auzit că au ajuns aici și așa am venit să vedem ce s'a întâmplat.

La acestea primarul întorcându-se către tineri le zice:

Cunoașteți pe oamenii aceștia?

— Cunoaștem, răspuseră amândoi, sunt părinții noștri.

— Va să zică tu ți-ai ascuns numele, — zise primarul, — ear tu te-ai făcut surd, cu toate-că nu ești. De ce ai făcut aceasta?

— Credeam că astfel vom scăpa mai ușor, ziseră feciorii.

La acestea primarul li-a spus că e sililit să-i pedepsască cu câte 25 fl. sau câte 5 zile închisoare, deoarece-ce legea spune că: cine își ascunde față de autorități numele, poziția și locuința, acela se pedepsește cu 25 fl. (Art. de lege 40, §. 43 din anul 1879).

Cum stau sămănăturile?

Timpul din luna Martie a fost foarte favorabil, gerurile au incetat fac nd loc unei călduri de primăvară inaintat . Ea a fost bine venit  tuturor sămănăturilor, mai ales că in urmă au căzut  i ceva ploii, cari erau mult dorite de c tr  agricultorii. Odată cu aceste ploii a scăzut  i temperatura  i pe alocurea a fost  i brumă  i ingheturi.

S m n turile gr nelor de toamnă in general nu au e it tocmai bine din earn . Cele sămănate timpuriu, ca totdeauna, au rămas mai frumoase; cele t rzii, nefind bine infr tite, au suferit mult  i din cauza gerului, ce a domnit in earna aceasta. Cu deosebire din săcară  i mai pu in din grâu a perit. O ploae generală mai bună va indrepta mult gr nele de toamnă. Mai mult a suferit de ger  i secetă rapita. Locurile distruse au fost in-toarse pentru sămănături de primăvară.

Spicoasele de primăvară s'au sămănat deja prin  es. In  inuturile muntoase s m n tul urmează incă. Tot asemenea  i cartofi  i in unele localit ti, cum este prin Alf ld, s'a inceput  i cu s m n tul cucuruzului  i a napilor. Erburile, trifoiul  i lucerna sămănate au r sarit bine. F na ele  i p sunile in urma ploilor din urmă s'au inviorat. In vii lucrările sunt in curgere. Viile surprinse de gerul de astă toamnă neingropate au suferit foarte mult. Cele ingropate mai pu in. Cu toate acestea promit o recoltă bună. Pomii fructiferi produc nd floare foarte multă, incă ne lasă a spera bel ug, de i prin unele locuri gerurile de acum 2 s pt m ni au stricat mult.

Imbunătăţirea situa ionii o va hotări timpul. Este de dorit ploae  i căldură.

 tiri diverse.

Exportul de gali e al Ungariei va primi o grea lovitură din partea Germaniei. Incep nd cu 1 Aprilie guvernul german a dispus, ca toate gali ele vii să fie supuse unei carantine de 8 zile. Cheltuielile, ce se vor cauza cu aceasta carantină, vor nimici ori-ce c stig. La aceea i supraveghere riguroasă sunt supuse  i gali ele tăiate. C t de mare va fi pierderea, ne arată următoarele cifre: In 1902 s'au exportat in Germania 4 mil. 22.304 gali e vii  i 2 milioane tăiate, ceea-ce reprezintă o valoare de circa 12 mil. cor.

La tirgul de prăsilă din Sibiu s'au m nat 125 tauri, 52 t urenci, 76 vaci  i 40 vi ele de rassa Pinzgau, 28 vaci  i 8 vi ele de rassa incruciat , 15 tauri  i 1 vacă de rassa ardeleană. Dintre taurii Pinzgau au fost v ndu i 112, plătindu-se pentru unul până la 1000 cor., vaci Pinzgau s'au v ndut peste 20 cu pre ul până la 325 cor.

Inre cei premia i au fost  i următorii Români: Eva Bulea 10 cor., Petru Hedu  i Vasile Chirca cu diplomă de laudă, toți pentru vaci Pinzgau, apoi Eva Bulea 30 cor., Nicolae Apolzan diplomă de laudă, pentru vi ele Pinzgau, Lazar Vintilă, Ioan Rotariu,

Ioan Comanescu  i Kazar Moldovan, că cate 10 cor. Iie Stanciu cu diplomă pentru vaci de rassa incruciat . To i din Sibiu. I. Popa din Apoldul-mic 20 cor. pentru vacă albă.

Casarme de cavalerie in Sibiu  i Sebe . Ministrul de honvezi, in conțelegere cu cel de răsboiu din Viena, a primit ofertele prezentate de ora ele Sibiu  i Sebe  pentru zidirea de casarme pentru husari. Sibiu va căpăta un stat major de regiment  i de divizie, trei escadroane, plutonul de pioniri,  coale de suboficieri  i de voluntari. Sebe ul un stat major de divizie  i trei escadroane.

Cursuri de stupărit. In decursul anului de fa a se vor  inea la economia de stat pentru stupărit din G d l  opt cursuri:

dela 1—20 Maiu pentru economii mici;
dela 21 Maiu până la 10 Iunie al doilea curs pentru economii mici;
dele 15—18 Innie pentru preo i;
dela 1—21 Iulie pentru inv t tori;
dela 21 Iulie până la 14 August al doilea curs pentru inv t tori;
dela 16—30 August pentru femei;
dela 2—15 Septemvrie pentru pădurari;
dela 17—30 Septemvrie pentru gornici.

Se primesc pentru fiecare curs câte 10—20 elevi. Nainte de inceperea cursului cel pu in cu 20 zile trebuie inaintat peti ia (economii prin primărie, oficianții prin  efii lor de ofici) c tr  dl ministru de agricultură, (Timbru de una coroană să fie pe peti ie).

Birou de plasare pentru S cul. Ministrul de comertiu a trimis camerei comerciale  i industriale din Mur  -O orheiu un rescript, de cuprinsul că ar fi foarte de dorit, ca la ini iativa camerei să se in iun ze un birou de plasare, menit să c stige S culor ocupa iune aici in  ear   i astfel să-i impedece a emigra in România.

Legea pentru oprirea v nz rii pe termen a gr nelor in Austria a intrat in vigoare cu ziua de 10 Aprilie. Incheerile incă existente trebuie lichidate până la 30 Aprilie. Contractele de mai t rziu sunt nevalabile.

Pentru Intreprinz tori.

Deva. — Pentru reconstruirea podului căii ferate dela hotarul comunei Mihăleni  i repararea drumului sunt a se inainta oferte până in 30 Aprilie la oficiul de arhitectură din Deva, unde se pot vedea  i condi ionile.

Bra ov. — Pentru liferarea a 4000 m. m. de var trebuincioase usinei de gaz aerian sunt a se inainta oferte până la 5 Maiu la oficiul ora enesc de economie din Bra ov. Condi iile a se vedea tot acolo.

Cluj. — Pentru v nzarea lemnelor de fag și stejar ce se vor produce in curs de 5 ani, adecă dela inceputul anului 1904 până la sfir itul anului 1908, precum  i pentru ar ndarea teritorului de p sun   i dreptul de a arde var, toate pe teritorul Dobre ti-lor, sunt a se adresa oferte până in 5 Maiu la direc iunea silvanal  din Cluj.

CALENDAR ECONOMIC.

Ce facem in Aprilie?

In grădina de pomi putem incepe cu altoitul. Pomii li cur tim de toate crengile uscate  i pe cei s di i de cur nd li ud m in timp uscat. Omidele rămase acum e timpul de a le culege fără intârziere. Sapă  i plive te bine grădina de pomi.

In grădina de legume se pot sădi tot felul de verde uri sau legume. Plantele r sarite in patul cald le r s dim in liber  i in timp uscat le ud m regulat  i cu in rijire, dar de regulă diminea a. R s dni ele cu acoperemânt se descoper toată ziua, ba  i peste noapte, dacă nu e temere de inghe .

In c mp. Plive te sămănăturile de bu-rueni inainte de a da in paiu. Sam n  cucuruz  i pune cartofi. Ispr ve te cu s m n tul s min elor de primăvară  i e consult a tăvălugi sămănăturile, a căror p m nt s'ar fi in-scort sat. Grap  livezile.

In vie lucrul de căpetenie este tăierea, ridicarea  i cercuirea. Surcei de vi a de viie  i acum se mai pot sădi.

Albinele in luna aceasta incep cu sir-guint  lucrul lor. Să in rijim de curătenia cuvenită  i să le scutim de inimicii lor, cari la tot casul trebuie pusti ti fără cru are.

Vitele in luna aceasta după Sf. George se scot la p sune. Gri i să nu se umfle de nutre ul cel verde. Se dă f n inainte de a le scoate la p sune. Gali ele cam in luna aceasta puiaz . Trebuie să in rijim foarte bine de ei. Puii de curcă numai in zilele calde  i cu soare trebuie l sa i afară la aer liber.

NOUȚĂȚI

Tuturor cetitorilor nostri le dorim sărbători fericite!

† Ioan Popea, profesor in pens. dela gimnasiul rom. din Bra ov, a răposat Mar i 15 Aprilie n. in etate de 64 ani. Num ro ii fo ti elevi ai lui, precum  i toți cunoscu ii  i amicii depl ng prematura moarte a unui harnic pedagog  i scriitor didactic.

Fii-e-i memoria in veci neuitată.

Ministru român, decorat de  arul Rusiei.  arul a acordat d-lui G. Rosetti Solescu, ministrul României la Petersburg, medalia de aur ca recuno tin a pentru meritele sale, cu ocasiunea expo i iunii interna ionale de costume.

Tinerimea română din Lipova  i jur va arangea in 21 Aprilie n. (a treia zi de Pa ti in sala cea mare a hotelului »Archiducele Iosif« din Lipova o »Produ iune Musical -Teatrală«. Se va juca »R m agul«  i »Paradisierul« sau »Florin  i Florica« ambele de Vas. Alexandri. După produțiune urmează dans. Profitul curat e destinat fondului orchestrei tinerimei.

Corul plugarilor din Bretia-Mur san  va arangia a doua zi de Pa ti in sala cea mare a  coalei gr.-or. rom. din loc un concert impreunat cu dans. Venitul curat e destinat  coalei.

Banconote false de 10 cor. Falsificatele cele mai noue de 10 cor. sunt făcute cu ajutorul fototipiei, fiind foarte succese. Numai hârtia pare unsoasă la pipăit. Un alt semn de recunoaștere a falsificatelor e tiparul cifrelor de serie și numeri; culoarea e roșie ca chinovarul și să poate spăla cu apă. Până acum s'au aflat falsificate următorii numeri: Seria 1292 nr. 080028 și seria 1269 nr. 072455 — nr. 072459.

Isprăvi de ale antisemiților în New-York. Se depeșază din New-York, că mai mulți băieți evrei, din cartierul evreesc, au fost atacați și răniți de băieți antisemiți. Unul din ei este pe moarte. Mai multe tramvae, în cari se aflau Evrei, au fost bombardate cu pietri. Un băiat evreu, anume Levy, în vîrstă de 11 ani, a fost grav rănit în pînțece cu cuțitul. Autorul acestui fapt, un băiat în vîrstă de 14 ani, a fugit.

Reducerea sărbătorilor în Rusia. Ministrul de agricultură din Rusia a luat măsuri pentru reducerea numărului sărbătorilor, cari au o influență păgubitoare pentru agricultură. Ministrul arată, că populația ortodoxă sîrbează în unele locuri pe an câte 120—140 sărbători și că în timpul atât de important pentru agricultură, Aprilie — Decembrie, cad 77 de sărbători.

Tun, nu glumă. În America s'a inventat un nou tun, cu care e posibil a pușca deodată 25 proiectile (gloanțe). S'au făcut încercări cu noul tun și s'au dat cu el 800 pușcături pe minută, fără ca țeava tunului să se înfîrbeze prea tare. Tunul acesta minunat cântărește numai 450 fontă.

Foc în Lugoj. În gara din Lugoj a izbucnit Dumineca trecută un incendiu, aprinzându-se 80 de butoaie de petrol. Focul a fost însă localizat prin intervenția pompierilor și a trupelor de artilerie și honvezi. Paguba se urcă la 30.000 coroane.

Un pitic. În Budapesta se arată publicului un omuleț a cărui înălțime e abia de 58 centimetri, ear' greutatea de 4 $\frac{1}{2}$ kilogr. Omulețul acesta e în etate de 25 ani, născut în Finlanda, și umblă prin lume pentru a se arăta publicului. Abstracție dela abnormitatea creșterii, în celelalte e om ca toți oamenii, mîncînd, bea, fumează și vorbește patru limbi. În Budapesta va sta o lună.

Biblioteci în trenuri. Direcția căilor ferate din Danemarca se ocupă cu planul de a introduce în apartamentele de clasa a III a trenurilor biblioteci de cărți bune și folositoare, cari se fie puse gratuit la dispozițiunea călătorilor.

Doi morți și 6 răniți de gendarmi. Acum câteva zile o luptă sîngeroasă s'a întîmplat la hotarul țării, lângă pasul Oituz, între o patrulă de gendarmi maghiari și 14 sîcui, bărbați și femei, cari voiau să meargă în România la muncă. Cei 14, prinși în momentul când erau să intre pe teritoriul ro-

mănesc, au fost somați să-și arete pașapoartele. Neavînd pașapoarte, ei voiau să fugă. Atunci gendarmii au voit să tragă într'înșii. Câțiva din ei vîzînd primejdia, au năvălit asupra gendarmilor cu scop de a-i desarma. Gendarmii au făcut us de arme, rînînd pe 8 dintr'înșii, dintre cari doi au murit. Ceialalți au isbutit să scape în România.

Un sat fără bărbați. Satul Össikó, din comitatul Sáros n'are bărbați din cauză că aproape toți s'au dus în America. Au rămas acasă numai câți-va moșnegi și copii, 30 la număr. Că e rău de tot prin acele părți slovacești, se dovedește și prin alt fapt, mărturisit de zierele ungurești. În anul acesta dintre cei 5000 tineri din comitatul Sepuş datori a se înfățișa să tragă sorți, 3000 au fugit în America.

Patru persoane sdrobite de tren. Mercuri seara mergînd 4 oameni pe șinele trenului pe un vagonet de mîna între Feldioara și Brașov, de-odată a venit trenul accelerat. Ciocnirea a fost inevitabilă. Toți cei 4 oameni au ajuns sub roatele trenului și au murit în chinuri teribile.

Comoară cauza unei nenorociri. Teodor Rusovanu din Ludișor (Făgăraș), s'a dus săptămîna trecută în pădure să scoată rădăcinile unui copac. Când colo găsește o ladă de fer plină de juvaeruri și petri, scumpe. A treia zi se duce la Făgăraș la juvaerghiul Nicolae Breza și îi ofere de vînzare două inele și o brațletă. Juvaerghiul n'a îndrăsnit să cumpere, ci l'a luat pe Rusovanu la întrebări și pe urmă l'a denunțat gendarmiei. Gendarmii s'au dus numai decît la Rusovanu și făcîndu-i perchișiție, au găsit lada cu lucrurile scumpe. Când gendarmul Filip Cristea a vrut să deschidă lada, Rusovanu i-a împlîntat un cuțit în umăr. Vîzînd aceasta al doilea gendarm, a împlîntat baioneta în pînțele lui Rusovanu, ear' lada a dus-o la solgăbirău. Rusovanu acuma e pe moarte. Scumpeturile se crede că le-a ascuns acolo vr'un nobil bogat în timpul revoluției.

Prăpastie. În apropiere de localitatea Utah (America-de-nord) s'a deschis, fără de veste, în nîsîp, o prăpastie, care a înghițit 15 mile din calea ferată a Pacificului. Doisprezece lucrători au dispărut sub pămînt. Paguba este de 4 milioane dolari.

Sfat bun. Cine voește să samene iarbă frumoasă, i-se recomandă să cumpere amestecul de sîmîntă de iarbă pe pe insula Margareta și de promenadă, care îl vinde firma curții ces. și reg. a lui E. Mauthner din Budapesta. De 28 de ani vinde Mauthner această sîmîntă pentru parcurile Budapestei și de pe insula Margareta.

Jaf în o mănăstire. În noaptea de Luni spre Marți o bandă de hoți a intrat în mănăstirea Viforită din Județul Dîmbovița (România) și năvălind într'o chilie, unde se aflau călugărițe, le-au înăbușit cu plapoma,

cu perne și cu alte obiecte, punîndu-le astfel în imposibilitate de a striga după ajutor. Apoi au jefuit o sumă de 108 lei.

Greșală cu urmări mortale. Țăranul sîrb Pavel Krslecanici din Chichinda-mare s'a dus deunazi în prăvălia lui Milan Mircof și a cerut picături de ale lui Hoffmann, bune contra durerii de stomac. Ucenicul, din greșală nu i-a dat picături-Hoffmann, ci alt fluid foarte otrăvicios. Cum a beut țăranul nostru din veninul, ce i-s'a dat, s'a bolnăvit și peste cîtva timp a murit în chinuri grozave. În contra-negutătorului neglijent s'a pornit cercetare.

O invenție practică. Un mechanic din Craiova, în România, a inventat un aparat, cu ajutorul căruia fiecare locomotivă căreia i-s'a adaptat, devine o locomobilă, așa încît prin puterea proprie se mișcă din loc și se poate transporta pe distanțe foarte mari. Ministerul domeniilor va însărcina pe un funcționar special să examineze aceasta invenție și să refereze dacă ea merită să fie brevetată.

Nu inzadar se adresează fiecare bolnav, care se vede desnădăjduit și părăsit de medic, ca fiindu-i morbul incurabil, se întoarce azi către Müller Albert; căci crucea electro-magnetică R. B. Nr. 86967, inventată de d-sa, e singură scăpare a celor-ce sufer de reumă, astma, bătae de inimă, epilepsie, etc. De aceea nu putem din destul să o recomandăm fie-cărui bolnav. Drept recunoștință pentru efectul seu sigur, servească următoarea scrisoare de mulțumită: Dlui Müller Albert, Budapesta, V. Vadász u. 42/G. Îți datorez o ferbinte mulțumită pentru invenție. Am pătimit de dureri cumplite atât în cap cât și în spate, precum și de respirație grea. Toate încercările de a mă vindeca au rămas zadarnice, până-ce în cele din urmă am aflat despre crucea D-V., pe care procurîndu-mi-o, în scurt timp m'am reîn sănătoșat. Cu toată stima Haidukovits N., Eszék.

Ultima oră!

Mișcările din Balcani.

După o informație a lui »Lokal-anzeiger«, *revoluția în Macedonia va izbucni imediat după Paști.* Borîș Sarafoff este proclamat comandant suprem.

Din Berlin se telegrăfează că: Impăratul Wilhelm a dat ordn fabricilor, cari au primit comande de arme și munițiuni din Turcia, să execute de urgență aceste comande.

Bastimentele flotei voluntare rusești nu mai fac transporturi comerciale; ele staționează în porturile rusești din Marea-Neagră, fiind puse la dispoziția comandanților marinei de războiu a Rusiei. Această măsură s'a luat în vederea complicațiunilor din Balcani.

ANUNȚ.

„Cassa de păstrare în Mercurea“
societate pe acții
acoardă împrumuturi hipotecare
dela suma de cor. 5000 în sus
cu 7% interese, fără a reflecta:
la provisiune, la spese de ma-
nipulare și de scris.
(Szerdahely) Mercurea, la 1 Ian. 1903.

(157) 11-12

Diracțiunea.

VERZEICHNISS
aller 55.000 Gewinne.
Der größte Gewinn im glücklichsten Falle
1.000.000 Kronen.
Speziell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt:

Kronen	
1	Prämie mit 600000
1	„ „ 400000
1	„ „ 200000
1	„ „ 100000
2	„ „ 50000
3	„ „ 30000
4	„ „ 20000
5	„ „ 15000
6	„ „ 10000
7	„ „ 8000
8	„ „ 6000
9	„ „ 5000
10	„ „ 4000
11	„ „ 3000
12	„ „ 2500
13	„ „ 2000
14	„ „ 1500
15	„ „ 1000
16	„ „ 800
17	„ „ 600
18	„ „ 500
19	„ „ 400
20	„ „ 300
21	„ „ 200
22	„ „ 150
23	„ „ 100
24	„ „ 80
25	„ „ 40
55.000	Summe 14.459.000

Sämmtliche Gewinne werden in ca. 5 Monaten gezogen und sind in Baar zahlbar.

Noroc deosebit la Török.

Mulți, foarte mulți s'au făcut fericiți prin noi!
Peste 10 milioane cor. au câștigat mușterii nostri prin noi.

Nici o loterie din lume nu prezintă o șansă mai mare, ca loteria noastră de clasă reg. ung. privilegiată, care începe din nou în curând. Din

110.000 losuri se vor trage 55.000

cu câștiguri în bani, adică din totalul losurilor sunt jumătate din ele câștigătoare, conform conspectului de alături.

În total se vor sorți în curs de 5 luni enorma sumă de

14 milioane 459.000 corcane.

Intreaga întreprindere stă sub supraveghierea statului.

Costul losurilor originale de clasa I. este:
pentru o optime (1/8) fl. — 75 sau cor. 150
„ un pătr. (1/4) „ 150 „ „ 3—
„ o jumet. (1/2) „ 3— „ „ 6—
„ un întreg (1/1) „ 6— „ „ 12—

și se trimit cu ramburs sau în urma trimiterii anticipată a banilor

= Planurile oficiale se trimit gratis. =

Cererile pentru losuri originale rugăm a le face cu încredere până în

27 Aprilie n. a. c. la

A. Török & Co.

casă de bancă

în Budapesta.

Cel mai mare debitant al Ungariei în loteria de clasă.

Secțiunile loteriei de clasă a colecturii noastre principale sunt:

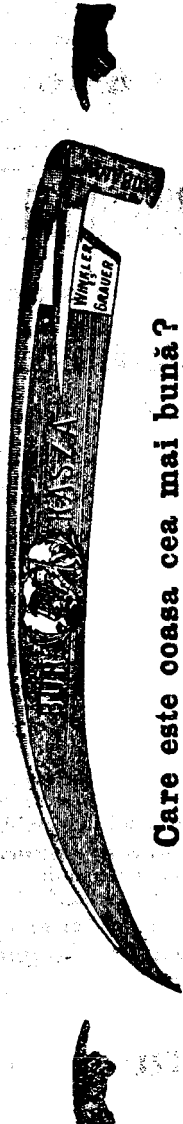
- Centrala: Theresienring 46/a.
- 1. filială: Vaitznering 4.
- 2. filială: Museumring 11.
- 3. filială: Elisabethring 54.

Scrisoare de comandă: a se tăia. **Dlor A. Török & Comp. prim-colectorii, Budapesta.**

Vă rog a-mi trimite.....losuri originale de clasa I. a loteriei de clasă reg. ung. privilegiate, dimpreună cu planul oficial. (176) 2-6

Suma de coroane..... { este a se ridica prin ramburs } ce nu convine rugăm a șterge. { urmează prin mandat postal. }

Adresa exactă { ..... }

Care este coasa cea mai bună?

se întreabă mulțimea de economi, cari au încercat multe feluri de coase și adesea s'au înșelat. La aceasta răspundem din convingere: Coasa cea mai bună de pe lume este

Coasa de oțel numită „BUR“, cu marca „Bun“ căldreț, care e făcută din cele mai nobile metale, mai ales din oțel de argint și fiind de două-ori calitate întrece orice altă coasă. —

Ușurătatea, durabilitatea și agerimea de tăiere a acestei coase sunt unicitate.

Adresa de comandă este pentru întreg teritoriul Europei și Americii:

Winkler & Graver, Köbánya 20 sz.

Prețurile coasei de oțel Bur: 85 cm. lungime fl. 1.05, 75 cm. lungime fl. 1.10, 30 cm. lungime fl. 1.15.

La comanda de 5 bucăți, porto postal și plătește gratis. Fiecare coasă, care nu corăspunde, fabrica o schimbă cu alta nouă pe speșele proprii. Să știe însă din experiență, că nici într-o mie nu se află una rea. — Deosebit! Nicovai și ciocan, părechea 95 cr. — Nou! Cut e, bucată 25 cr. Peatră de Ammergau 15 cr. — Preț-curent ilustrat gratuit și franco! — Verigi de strins coasa 20 cr.

Se află de vânzare

(140) 4—

Cassă Wertheimiană

mare cu două uși nr. 8.

Prețul 250 floreni.

A se adresa la

Administrația „Bunul Econom“.

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrassy 23.

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

15-52